

Futurum.

137. In capite de Futuro haeremus fere. In lingua enim Slavica hoc tempus peculiari sub forma in paucis tantum verbis conspicuum ex Indico sermone nonnisi quoad unam formam lucem lucratur. Nam licet Futurum compositum, confictum ex Infinitivo et verbis auxiliaribus *имамъ, хощу*, (cf. Angl. *I will*, Pers. *chudsten: chudhem*) et *бъду* crebro inveniat, tamen haud conferri potest cum Futuro Sanscrito primo conveniente cum Latinorum Futuro composito, e. c. *daturus sum*. Vid. Bopp. Gram. Cr. § 460. 1).

Annot. Futura illa a *Peniaskio* p. 121. prolata: *дуну а дую, зиу а зю, плюу а плюю, спану а спою, дъхну а дышу*, (imo *дъхну* est simplex, *дышу* frequentat. s. intensivum), *рыану а рычу*, videntur potius esse Praesentia aucta inserto *n*, id quod in Sanscritis verbis haud raro obvenit. Illud *дуну* igitur a radice *дy* utique est Indicum *dhunōmi*, a stirpe *dhū*; cf. Graec. *πλύνω, κλύω*, Lat. *dano a da*. *Grimmius*, Gram. I. p. 1063. illud *спану* dictum censet pro *спамъ* secundum analogiam Futuri *дамъ*, tumque Caus. *спановиши*, collocare, poneretur pro *спамъ*.

- 1) Futurum primum Indicum apparet apud Latinos duabus sub formis, nimirum forma plena et forma contracta, quae posterior tamen haud superest in omnibus verbis. Plenae formae sunt *esurus sum, parturus sum*; contractae, generum discrimina negligentes, *esurio, parturio*, in quibus verbum substantivum in verbum adiectivum abiens mutilationi obnoxium sit. In Participio autem *esurus* pro *ed+surus*, *fissurus* pro *fid+surus*, videmus latere radicem verbi cum Participio Futuri verbi *esse*.

вими, sic eximie conveniens cum Sanscr. *stabh*,
 Atm. *stambhe*, *stambhitum*, Caus. *stambhajāmi*,
 cum praep. *vi*, sistere, collocare, Slav. вы+сѣновѣ-
 ми, exponere; cum *sam*, *sanstabhja*, componendo
 (moerorem), Slav. со+сѣвляя, componendo. At ex le-
 gibus orthographicis Slavicis сѣновѣими explicandum
 est ex сѣнов+ими, o producto in ов. Iuverit autem
Dobrowskii circa hanc formam verba nostra reddere,
 dicit autem p. 356: „Utuntur hac forma (in ну) Slavi
 praecipue in verbis compositis ad Futura unitatis (ac-
 tionis momentaneae, determinato tempore definitae)
 formanda, quorum Praesens ex aliis formis, plerumque
 ab Iterativis quintae, petendum est. Futurum дерзну,
 Praesens дерзая а дерзаями formatur“.

Apud Polonos illa forma in ну, quae fit *ne*, fre-
 quentis usus est, prout docet *Mrongovius* II. p. 58.

Futurum Indicum secundum, Graecis (et Latinis
 subinde) assentientibus, formatur ex radice, addito Fu-
 turo verbi substantivi, vid. *Bopp*. Conjugationssyst. p.
 66. Gram. Cr. p. 205. Sic Sanscr. *dasjami*, Graec.
ἔωσω; Sanscr. *dhasjāmi*, Graec. *θήσω*; Sanscr. *ssthas-*
jāmi, Graec. *στήσω* (et Latinorum *faxo*, *potero*, *ha-*
besso, al.) iisdem legibus formantur.

Haec igitur *sjami*, Graec. *εἶω, ὠ*; Lat. *eso*, *esso*,
so, (usit. *ero*) qui Futura radicem Sanscr. *as*, Graec.
εἶ, Lat. *es*, nuncupaverit, haud erraverit.

Iam vero perpendentes Futurum Sanscritum radi-
 cis *dā*, sic se habens:

<i>Singul.</i>	<i>Plur.</i>
1. <i>Da+sjāmi</i> , Pal. <i>dassāmi</i> ,	<i>da+sjāmah.</i>
2. <i>da+sjasi</i> ,	<i>da+sjatha.</i>
3. <i>da+sjati</i> ,	<i>da+sjanti.</i>

hocque comparantes cum Futuro radicis Slavicae да, cuius paradigma scito esse tale:

Singul.

Plur.

1. Дамь pro да+смь,
2. да+си,
3. да+снѣ,

- да+мы pro да+смы.
- да+снѣ.
- (дадуть) 1).

idque in suas partes dispescentes, omnes personas, excepta tertia pluralis, conieimus constare ex radice да, et forma Futuri hodie (ut in lingua Indica) deperdita verbi substantivi. Futurum igitur verbi Sanscriti hanc habuerit speciem:

Singul.

Plur.

1. Sjami,
2. sjasi,
3. sjati,

- sjamah.
- sjatha.
- sjanti.

Latini:

1. Eso, so,
2. esis, sis,
3. esit, sit,

- esimus, simus.
- esitis, sitis.
- esint, sint.

A quibus haud recesserit Slavicum:

1. Смь,
2. си,
3. снѣ,

- смы.
- снѣ.
- суть.

Obvenerit cuidam obicere, hoc Futurum nihil esse nisi Praesens verbi substantivi (quod ex legibus Slavicis deberet esse есу, cf. па+су, ра+ско=ра+esco), sed tum nescio cur dicatur даши, das, quod

1) Placuit antea hoc дадуть derivare a да+дуть, sic forma Futuri in будуть conspicua conservata, at postea praetulimus repetere a radice дад— cf. omnino Futurum verbi substantivi.

est Praesens ortum ex да+еси, et iterum in Futuro да+си? quomodo enim duae formae Praesentis exstarent, et quomodo illud е in еши, Praesenti inhaerens, eiceretur? Imo vero primam personam дамъ pro дасмъ (de litera е ejecta ante м cf. шъму, емън, al.) ita differre а даю, uti *faxo* а *facio*, *habesso* а *habeo*; да-си а даеши, uti *faxis* а *facis*, et дасмъ а даемъ, uti *faxit* а *facit*, et Letlicum *dohd*, dat, а *dohs*, dabit, quis est qui haud percipiat?

Cur autem tertia persona pluralis irregularis sit, eius causam in eo quaerere licet, quod quum cymъ huic personae aptum, e legibus euphonicis transformandum esset in xy, Futurum cum Praeterito fere consonaret, — incommoda equidem et importuna temporum commutatione. — Cadit hoc tamen in tertiam personam singularis дасмъ.

Letlica vero lingua, quantum e Lexico eruere potuimus, prorsus accedit ad Indicam, cf. *ehdu*, edo, Sanscr. *admi*, Fut. *ehdischu*, Sanscr. *atsjāmi*; eet, ire, Praes. *eemu*, Fut. *eeschu*, Sanscr. *etum*, *emi*, *eschjāmi*; west, vehere, Praes. *weddu*, Fut. *weddischu*, Sanscr. *vādhum*, Praes. *vahāmi*, Fut. *vodhāsmi*.

Hic enumeranda quoque sunt illa verba, quae significationem Futuri amisisse videntur:

Singul.

1. Ямъ,
2. яси,
3. ясмъ,

Plur.

ямы.
яспе.
(ядяпъ).

loco яд+смъ, яд+си, яд+спъ, яд+смы, яд+сме, cf. Latinorum *edo*, Fut. part. *esurus* pro *ed+surus*.

<i>Singul.</i>	<i>Dual.</i>	<i>Plur.</i>
1. Вѣмь,	вѣсва,	вѣмы.
2. вѣси,	вѣсѣа,	вѣсѣе.
3. вѣспь,	вѣсѣа,	(вѣдѣль)

pro вѣд+смь, Pal. *vedissami*, Sanser. *vedisch-jāmi*, вѣд+си, вѣд+сѣ; вѣд+сва, etc. cf. Lat. *visurus* pro *vid+surus*.

Si quid novisti rectius istis,
Candidus imperti, si non, his utere mecum.

Participium Praesentis.

138. Participium Slavorum temporis praesentis activi generis masculini et neutrius terminatur in уць, яць, Nom. ы, я, in declinatione redeunte щ, fem. щѣ.

Participium Indicum Parasm. generis mascul. et neutr. formatur suffixo *ant*, Nom. *an*, fem. addito *i*, *antī*.

Participium Graecorum formatur addito *υτ* m. n. fem. *ουσα* pro *ουτα*, contr. $\tilde{\sigma}\alpha = o + u + \sigma\alpha$ s. *οισα*. Nom. masc. *ου*, neutr. *ου*.

Participium Latinorum similibus legibus prodit; a *colo* fit *colent*, Nom. *volens* = Slav. *волящъ*, Nom. *воля*.

Litera ultima *t* igitur in Nominativo evanescit; ita a rad. Sanser. *tan*, oritur Part. *tanoat*, *tanoant*, Nom. *tanoan*, Graec. a rad. *ταν*, *τανουσιν*, Nom. *τανουν*; Lat. a rad. *ten*, *tendent*, Nom. *tendens*; Slav. a rad. *мон*, *монящъ*, Nom. *моня*, auctum: *моняй*.

Illud *t* autem redit in casibus; Sanser. Gen. *tanoantah*, s, Graec. *τανουστος*, Lat. *tendentis*, Slav. *моняща*.

Quibus omnibus rite perpensis apparet, primitivam Participii Slavici formam exiisse in онъ et енъ. Quum autem *n* ante *m* elidatur, et suppleatur vocali *i*, *y*; онъ, енъ transeunt in уъ et яъ; *m* vero sequente *ь* transformatur in щ (excepta lingua Serbica quae et hic тъ retinet) prout мушу oritur ex мушми, et тысуща ex тысонъ, Pol. *tysiąc*; Poloni enim pro щ usurpant frequenter *c*—confer etiam Policum *satchtcha*, (more Gallico pronuciandum) pro Sanscrito *satja*=*santja*, ortum e Participio verbi substant. *as*: *sat* pro *sant*, Slav. сущъ, et Graec. *δεινός* pro *δεινότης*. In lingua Lithuanica Part. formatur in *as* pro *ans*, fem. *anti*.

Illud щ autem, uti in lingua Sanscrita, a Nominativo abest; forma igitur absoluta Participii rad. мон, erit моненъ, scribenda монящъ, Nom. моня, Gen. моняща = моненша, *tonentah*, Sanscr. *tanvantah*.

Iam videbis, qua ratione antea Participium Lat. *volent*, Nom. *volens* composuimus cum волящъ, Nom. воля; nam illud волящъ valet воленъ. In Polonico autem sermone illud *n* in sono nasali remansit, nam Participium Slavicum будущъ pro будонъ redditur a Polonis *będąc*.

A radice Slav. мог derivatur Particip. могущъ pro могонъ — Pol. *mōgąc*—quod auctum fit морушій; a rad. Sanscr. *mah* oritur *mahat* pro *mahant*.

Rad. Sanscr. *vid*, scire, suggerit Part. *vidat* pro *vidant*, Nom. *m. vidan*, fem. *vidanti*, n. *vidat*, Slav. вѣд, suppleat вѣдущъ, s. вѣдящъ, fem. вѣдящи pro вѣденши; Nom. *m. вѣдя*, s. вѣды, auct. вѣдый, Pol. *wiedząc*.

Quod attinet ad declinationem, Participia Slavica aut augentur, tumque adiectivorum auctorum declinationem sequuntur, aut in statu primitivo nomina imitantur; comparationis autem causa apponere lubet exemplum, (cf. Dobr. p. 439.).

Part. Sanscr. rad. *mah*, *mahat* pro *mahant*;
rad. Slav. мог, могушь pro могоушь.

Sanscr.

Slav.

Singul. mascul.

Nom. <i>Mahan</i> ,	могы, могоуь.
Gen. <i>mahatah</i> ,	могуща.
Dat. <i>mahate</i> ,	могущу.
Acc. <i>mahantam</i> ,	могушь.
Instr. <i>mahatā</i> ,	могущемь.
Loc. <i>mahati</i> ,	могущи.

Plural.

Nom. <i>mahantah</i> ,	могуще.
Gen. <i>mahatām</i> ,	могушь.
Dat. <i>mahadbhjah</i> ,	могущемь.
Acc. <i>mahatah</i> ,	могуща.
Instr. <i>mahadbhih</i> ,	могущи.
Loc. <i>mahatsu</i> ,	могущихъ.

Singul. feminin.

Nom. <i>mahatī</i> ,	могущи.
Gen. <i>mahatjāh</i> ,	могуща.
Dat. <i>mahatje</i> ,	могущи.
Acc. <i>mahatim</i> ,	могущую.
Instr. <i>mahatjā</i> ,	могущею.
Loc. <i>mahatjām</i> ,	могущи.

Plural.

Nom. <i>mahatjah,</i>	могуця.
Gen. <i>mahatinām,</i>	могуць.
Dat. <i>mahatibhjah,</i>	могуцямъ.
Acc. <i>mahatih,</i>	могуця.
Instr. <i>mahatibhih,</i>	могуцями.
Loc. <i>mahatishu,</i>	могуцяхъ.

139. *Participium passivum* Indicium formatur in *ta* et *na*, fem. *tā, nā*, Lat. *tus, ta*; Graec. *τός*. Hae formae in grammaticis Slavicis quoque suo iure inter Participia enumerantur, eodem modo effectae, quo Participia Sanscrita. Exempla: rad. ям, emittit Participium ямъ, 1) а, о, pro ямъ, cf. Pol. *wzięty*, Sanscr. *jatah, ā, am*, pro *jamta*, а rad. *jam*; rad. пон- Part. понимъ, а, о, extensus, Sanscr. *tatah* (pro *tanta*) *ā, am*; rad. свен, свон: свонимъ, а, о, Sanscr. *svanitah, ā, am*, sonitus; rad. зна, posse, знамъ, а, о, Sanscr. *dschna: dschnatah, ā, am*; rad. пи, bibere: пимъ, а, о, Sanscr. *pitah, ā, am*. Hoc Participium Indicium, prout Participium Slav. pass. пиятъ, significatione uti videtur activa quoque, quanquam revera sit passiva, denotans *ebrium* i. e. *betrunken*, prout Latinorum *potus* redditur 1) potionem absumptus 2) potionem passus i. e. *ebrius*, cf. Angl. *imbibed*, Gall. *imbu*. Particip. Sanscr. a radice *bhu* est *bhuta*, *ā, am*, quod Slavice erit бытъ, а, о, i. e. qui fuit, factus est. Simile quid observatur apud Graecos in Participiis *μεντός, ύποπτός*, et apud Persas, qui *kufleh, geschlagen*, secundum contextum aut passive aut active sumunt; dicitur enim *kufleh scho-*

1) Part. Palica et hic pro Sanscr. *ah, as*, habent *о* Slav. *ъ*,

dem, ich bin *geschlagen*, et *kusteh em*, ich habe *geschlagen*. Part. rad. *dhā* habet *hitah*, ā, *am*, pro *dhitah*, prout Part. rad. дѣ: дѣшъ, дѣша, дѣмо.

140. Participia Sanscrita in *na*, fem. *nā*, nec ea Slavis desunt, e. c. данъ, а, о, *datus*, et multa alia, quorum terminatio est—нъ, на, но, cf. Sanscr. *pe-tschanah*, ā, *am*; Slav. печенъ, на, но, *coctus*. Quod attinet ad elisionem literarum ante *n*, habe unum exemplum: Sanscr. *bhinnah* fissus=fid+sus, pro *bhid+nah*; Slav. сожженъ, *combustus*, pro сожжер+нъ.

Fortasse huc pertinet etiam Participium Sanscr. in—mān, Slav. мѣ, e. c. vedo—мъ, *ductus*, бие—мъ, *ictus*, al.

Gerundium.

141. Gerundium Slavicum est purum putum Sanscritum. Indi formant illud addito *ja*, Slavi addito я, e. c. Sanscr. *daja* in ā+dāja (Lehrgeb. § 635.), Slav. дая, a radie. Sanscr. dā, Slav. да; et a rad. Sanscr. *dhā*, Slav. дѣ: *sandhāja*, Slav. съдѣя.

Infinitivus.

142. Infinitivus in lingua Indica formatur suffixo, *tum*, in lingua Slavica suffixo мѣ, i. e. ѣ *Anusvarae* locum tenente, et ми, hodie мѣ, e. c. Sanscr. *paticum*, *cadere*, Slav. пасмѣ pro пад+мѣ, et пасми pro пад+ми; Sanscr. *lobhitum*, *cupere*, *amare*, (*amatum*), Slav. любимѣ et любими.

Infinitivi autem Slavorum, et Indorum, et Persarum 1), Latinorum, Graecorum, et Germanorum sunt nomina substantiva 2) (in lingua Arabica Infinitivi utique vocantur et sunt nomina actionis) aequantia Latinorum Supina in *um* et *u*. Illa enim Infinitivi forma, quam *Peninskii* vocat досиғательный, q. d. asseculivam, Gram. p. 133 225. i. e. Infinitivum tendendi ad rem, Infinitivum motionem exprimentem, cuiusque forma est любить, respondet Latinorum Supino in *um*. Hancque formam nos statuimus esse Accusativum, et alterum Infinitivum любими, nisi fallimur, Localem, sic aequantes Supina in *um* et *u*. Hic Localis autem ad modum Localis numerorum, qui exhibent ями, деями, effectus esse videtur. Accusativus autem quum in aliis lingvis, tum in Slavica quoque praeditus est nolione tendendi ad rem, ea fere ratione, qua praepositiones diversos casus regentes, quando motionem ad

-
- 1) Persarum *ten, den*, arbitramur esse vestigia casus Accusativi, pro *tem, dem*, (cf. Pol. *ten*, Sanscr. *tam*, et Graec. *ν* pro Lat. et Indor. *m*) ita ut *herd* respondeat Slav. мворити, *herden* Slav. мворитъ. In lingua autem (Slavica) et Rossica prior illa Infinitivi forma praevaluit; in Persica, posterior. — Lingva Industanica, quae format Infinitivum addendo radici *nā, ne, ni, nī, nijān*, enim haud patitur esse sine generum discrimine; *nī* enim, *nīn*, et *nijān* ponuntur, si femininum ad verbum pertinet. Shakesp. p. 43.
 - 2) Id quod eo etiam argumento potest corroborari, quod antiquitus uterque Infinitivus Slavicus post прииду Genitivum post se exegerunt, c. c. пришелъ еси мучишь насъ, advenisti (ad) cruciatum nostrum, cruciatum nos; яко мира приидохъ лани, nam adveni (ad) pacis dationem, pacem datum. *Pen.* § 191.

locum exprimunt, Accusativum requirunt. Exempla autem a *Peninskio* p. 153. prolata (cf. *Dobrowsk.* p. 645.) omnia si Latine verteris, Supinum in *um*, quod ipsum est Accusativus nominis substantivi in *us* e. c. auditus, auditum, exigunt. Придо́на послуша́тъ его и исцѣли́хъся о́нъ неду́гъ, advenerunt *auditum* eum et habitum curationem morborum, Luc. VI, 18. ubi hodie scribitur послушати, et исцѣлихися. Пое́ла и пасе́хъ свинни, misit eum *pastum* porcos. Пренде́ о́нъ шу́ду учи́хъ и проповѣда́хъ, petiit illinc *doctum* et *praedicatum*. Члѣсо изидо́ше видѣ́хъ, quid existiis *oisum*? Pen. p. 225. Cf. *Dobrowsk.* p. 393. ubi legitur: по́йду сна́хъ, ibo *dormitum*. Altera forma Infinitivi, quam statuimus esse Localem, Latine potest reddi Ablativo Supini, nam notione appetendi rem remota, certitudinem rei, uti *Peninskius* haud incommode dicit, sub manibus quasi versantis et perfectionis participis denotat 1). Sanscr. *roditum* igitur erit Slav. рыда́хъ, plorare (ploratum), at *roditoā*, ploratu, Slav. рыда́ми; Sanscr. *sthātum*, stare (statum): Slav. сна́хъ; at *sthitoā*, statu, Slav. сна́ми; Sanscr. *dhātum* et *hitoā* (pro *dhitoā*) referunt Slav. дѣ́хъ et дѣ́ми.

Exempla: бу́детъ досто́инъ сво́имъ ору́жіемъ у́мрети, erit dignus *interitu* suo ipsius telo, *Nestor* p. 45. благо ходи́ши въ до́мъ, bonum est (in) *intratu* in domum; удо́бѣ же е́сть не́бу и зе́мли пре́йти, facilius autem est coelo et terrae *interitu*, dem Himmel und der Erde ist *unterzugehen* leichter.

-
- 1) Во второмъ (i. e. in Infinitivo in и) показывается дѣйствіе, находящееся уже подъ рукою и подлежащее совершенію. Gram. p. 123.

Non tamen silentio praetereundum, hunc Infinitivum procedente tempore ita in usum venisse, ut speciem illam priorem prorsus fere extruserit, eiusque locum occuparit in lingua Rossica—imo in libris impressis Slavicis id acciderit; legitur e. c. in *Nestore* historiographo p. 22. нѣ учимъ,ivil *doctum*, pro учимъ.

Invat apponere circa hanc rem *Dobrowskii* verba p. 393. prolata: „Bohemi Supinum ab Infinitivo adhuc saeculo XVI. Venedi Lusatiae in quibusdam formulis saeculo XVIII. distinxere, Croatae hodieum distinguunt“.

Exempla, ubi Infinitivus Slavorum pronomen иже, articuli fere sub specie, ante se suffert, nisi hic usus e sermone Graeco mutuatus sit, tali modo naturam suam substantivi prodens, profert *Peninsk.* p. 191.

Passivum.

143. *Passivum* in grammatica Slavica, praeter Participia in—мъ temporis praesentis, et in—нъ temporis praeteriti, non comparet sub hoc nomine, sed verba a nobis huc tracta a *Dobrowskio* vocantur *Inchoativa*, p. 359. Num vero passivum Sanscritum apud Slavos quoque exstet, iamiam visuri sumus.

Passivum Indicum, terminationibus Atmanepadi utens, iis in quatuor prioribus temporibus syllabam *ja* praefigit, ita ut cum Atmanepado quartae classis conveniat, quae quum maxima ex parte verba neutra contineat, in natura passivorum participantia, in causa fuit, ut Atmanepadum quartae classis et Passivum similia sint. Illud *ja* autem cum verbis *i, jã, ire*, Slav. и (и+ми) et я, s. ѣ (in ядимъ, ѣ+хами) cohaeret, prout in lingua Latina dicitur *ven+eo*, factum *iri*, et

apud Bengalos *jā*, ire, (apud Industanos, *dschāna*, ire) ad passivum formandum adhibetur, diciturque e. c. *kāra jāi*, *fio*, sive *eo in factu*, Bopp. Lehrgeb. p. 233.

Forma autem verborum neutrorum frequentissime natura passivorum gaudentium, in Slavico sermone eadem est cum activo, in eo tantum differens, quod ante terminationes addat *ѣ*, radicem verbi *ѣ*—хати, ire, proficisci.

Exempla: свѣщу, свѣщими, lucere, Pass. свѣтлѣю, illuc+esco; тупиши, hebere, тупѣми, heb+escere; крѣплю, corroboro, крѣплѣю, corroboror; красиши, rubrum facere, красѣми, rub+escere et multa alia. Alia forma quae hodie passivi vicibus fungitur, est reciproca et reflexiva, utи сражаю, prosterno, сражаюсь, dimico, sich schlagen, praeliari; нахожу, invenio, нахожусь, invenior, sich finden, gefunden werden.

Intensivum, vulgo *Frequentativum*,
Dobrowskio *Iterativum* (учащательный).

(Bopp. Lehrgh. § 560.).

144. Quum reduplicatio quae in sermone Indico in verborum intensivorum formatione in usum venit, in Slavica lingua quum ubique, tum hic quoque desit, eius mentionem facere supersedere licet.

Docetur autem in grammaticis Sanscritis, verbum intensivum eo effici, ut radici in Atman. addatur syllaba *ja*, vocalibus *i* et *u* in fine vel ante *o*, *r*, *ro* positus, in *ī* et *ū* productis, radices autem in diphthongos exeuntes in Parasmaipado adhibere *ā*, idque Atmanepado quoque maxima ex parte convenire, nonnullas vero habere *ī*; cf. *vavā*, *vavaja a ve*; *dadhā*, *dedhija a dhe*; *sa-*

sā, *seschija* a *sō*. Radices in *ī* desinentes in Alma-nepado id convertere in *īr*, inque *ūr* post labiales.

Character verborum intensivorum Slavicorum prae-cipuus est а et я 1), (cf. *имы* habeo, Int. *имаю*, Inf. *имами*, capere) quod а, praecedente vocali seu diphthongo, in certis verborum classibus, huius diphthongi productionem in ав—ыв—ив (*av*, *ivo*, *io*) poscit, ad hiatum scilicet evitandum, talique modo verba Sanscrita illa imitantur, quae loco *ja* utuntur а. Nunc cape exempla: а radice Sanscrita *bhu* prodit Intens. *bobhū*, *bobhuja*, uti а radice Slavica бы oritur *быва* pro бы+я, Praes. Sanscr. 1. p. *bobhōmi* s. *bobhavīmi*, 3. pers. plur. *bobhuvati* pro *bobhuvanti*, Slav. *бываю*, (Pol. *bywam*), 3. p. plur. *бываютъ* pro *быва+онъ*, (cf. Pol. *bywają*); vide igitur quomodo *bobhuvanti* n eliserit, sic plane conveniens cum Slavico. Cf. et Sanscr. *vava*, *vavaja* а *ve* texere, Slav. *вива*, *виваю*, а *въ*, *виши*.

О radicum Slavicarum si accentus in id cadit, convertitur in а, е. g. *орати*, arare, habet *арывати*; *колоши*, *кальваши*; *помагаши*, а *помогу*.

Radices in *рь* transeunt in *ир* е. с. а *дру*, pro-venit *дирāju*; а *брь*, *бирāju*; а *мрь*, *морі*, *мираю* (in *умираю*).

Aliae radices corroborant vocalem, characteristico а omisso, е. с. *возиши* а *везши*, *носиши* а *несши*.

1) *Dobrowsk.* p. 369: „Derivata а forma quarta innumera sunt. А quovis enim fere verbo in *ими* formantur Iterativa huius typi, pro *ими* apponendo *яши*, (i. e. *ja+ti*).“ Exemplum sunt: а *напоиши*; *напаяши*, *при-своиши*; *присваляши* etc.

Confer Frequentativa Bohemica: *hazy'm a ho-
djm; paussstjm a pustjm; sslapám a sslapjm; cha-
pam a chopjm; sedjm, sedám; ssli, sylám; dnu,
dymám; dchny, dycham; dñu, dñram; žnu, žñnam;
stñu, stñrám; padñu, padám; sahnu, sahám; lek-
nu se, lekám se 1).*

Causale.

145. Verba causalia in sermone Indico utuntur na-
tura verborum decimae classis assummentium *i*, vocali-
bus radicis ut plurimum corroboracionem subeuntibus.
Tali modo verbum Slavicum мръни, mori, corrobo-
rata vocali, et inserto *i*, evadit моріни, facere ut
quis moriatur, interficere. Praesens eiusdem verbi est
мру, caus. морю; Sanscr. a *mri*, Praesens causale
est *mārajāmi*. Confer praeterea: нію, bibo, caus.
пою, Sanscr. *pivāmi*, caus. *pajajāmi*; Sanscr. *tāpaj*
a *tap*, calefacere, urere, Slav. попити a шеп—id. Sanscr.
dschiv, vivere, caus. *dschivajāmi*; Slav. живи, caus.
живлю pro живю. Porro возрости, возраст+a+ми,
crescere, habet causale возраст+и+ми, uti Sanscr.
ruh, crescere, caus. *rohaj*.

Terminationes Praesentis.

Sanscr. Singul.

Plur.

1. *ajāmi*,

ajāmah.

2. *ajāsi*,

ajatha.

3. *ajati*,

ajanti.

Pal. 1. *ajāmi*,

ajāma.

2. *esi*,

ettha?

3. *eti*,

enti.

1) De forma verborum in *nu* cf. quae diximus § 131. et
Pohl. Gram. Boh. p. 112.

Slav. 1. ю,	имѣ.
2. иши,	ише.
3. ишь,	ишь pro е+ишь=енишь.

Imperatious.

Sanscr. 2. <i>aja</i> ,	<i>ajata.</i>
3. <i>ajatu</i> ,	<i>ajantu.</i>
Pal. 2. <i>e, chi</i> ,	<i>eta.</i>
3. <i>etu</i> ,	<i>entu.</i>
Slav. 2. и,	2. 3. ѣше.
3. и, ишь,	ишь=енишь(?).

Verbum Substantivum.

146. Verbum substantivum, quod in multis lingvis irregulari inflexione utitur, cuiusque radices in lingua Latina sunt *es* et *fu*, in Graeca *εσ* et *φυ*, in Sanscrita *as* et *bhu*, Pers. *es* et *bu*, in Slavica easdem agnoscit stirpes, *ec* et *бы*, Lett. *buh*, Inf. *быши*, *buht*. Non vero in radicibus solum, sed in coniugatione etiam manifestissimam prae se fert cum Sanscrito similitudinem, imo intimam cognationem, uti videre est ex his.

Praesens.

Slav.		
<i>Singul.</i>	<i>Dual.</i>	<i>Plur.</i>
1. Есмь 1), есмь,	есва,	есмь, есмо, есмы.
2. еси 2),	еспа,	есме.
3. естъ,	еспа,	суть pro есоншь.

1) Haec forma antiquior et melior, prout et pluralis есмо (melius есмь= Sanscr. *asmah*) Nestori familiaris

Sanscr.

Singul.

Dual.

Plur.

1. <i>Asmi,</i>	<i>svah,</i>	<i>smah.</i>
2. <i>asi,</i>	<i>sthah,</i>	<i>stha.</i>
3. <i>asti,</i>	<i>stah,</i>	<i>santi</i> 3).

Dualis et pluralis formas mutilatas exhibent loco: *asvah* etc. Dualis autem *ecca* a *Peninskio* exhibitus a Sanscrito confirmatur, quem *Rosonovius* perperam proferit, *ecma*, differt.

Verbum Sanscritum in aliquot personis *a* abiicit, quod imitatur Slavicum in tertia persona pluralis cymъ pro ecymъ, et in:

est, vid. p. 120. 167. 18. 23. 58. 86. 281. 276. 277. tet. Да ecmy vid. *Dobrowsk*, p. 557.

2) Ecu dicitur pro ecce, Dor. *ecol*, Ind. *asi* pro *assi*, *Bopp*. Gr. Gr. § 565. continentia illa radicem verbi et pronomen secundae personae. Poloni habent *jes+tes*, Pers. *es+ti* in *pursid+esti*, al.

3) Coniugationem radice *es* haud mutilatam, imo litera *t* auctam suggerit lingua Persica in Praeterito minus usitato: *pursid+estem*, *esti*, *est*, *estim*, *estid*, *estend*. Comparisonis gratia apponere lubet Praesens verbi substantivi Polonorum: *jestem*, *jestes*, *jest*, *jestesmy*, *jestescie*, sa. Bohemi Slav. e (je) litera g reddunt, coniugantes:

Singul.

Plur.

1. <i>Gjem,</i>	<i>gsme.</i>
2. <i>Gfy,</i>	<i>gsie.</i>
3. <i>gest,</i>	<i>gsau.</i>

Participio Praesentis.

Singul. м. п. сы про есы, fem. сущи про есущи, cl. Boh. *gsaucy*.

Dual. м. п. суща про есуща, fem. сущи про есущи.

Plur. м. п. суще про есуще, fem. суща про есуща.

Sanscr. *San*, f. *sati*, n. *sat*, § 138.

Praeteritum I. iterationum s. imperfectum, Indis Praeteritum I. augmentatum uniforme.

<i>Singul.</i>	<i>Plur.</i>	<i>Dual.</i>
1. Бѣхъ, егамъ,	бѣхова,	бѣхомъ.
2. бѣше,	бѣша,	бѣште.
3. бѣше,	бѣша,	бѣша, бѣху.

Sive contractum:

1. Бѣхъ,	бѣхова, бѣша,	бѣхомъ.
2. бѣше,	бѣша,	бѣште.
3. бѣше, бѣшешъ,	бѣша,	бѣху, бѣша.

Sanscr.

1. <i>Abhavam</i> ,	<i>abhavāva</i> ,	<i>abhavāma</i> .
2. <i>abhavaḥ</i> (s),	<i>abhavatam</i> ,	<i>abhavata</i> .
3. <i>abhavat</i> ,	<i>abhavatām</i> ,	<i>abhavan</i> .

Praeteritum II. indefinitum, Indis Praeteritum II. augmentatum multiforme s. Aoristus.

<i>Singul.</i>	<i>Dual.</i>	<i>Plur.</i>
1. Бѣхъ, fui,	бѣхова, бѣша,	бѣхомъ.
2. бѣ,	бѣша,	бѣште.
3. бѣ, (бѣше Dobr. 77),	бѣша,	бѣху, бѣша.

Sanscr.

1. <i>Abhūvam</i> ,	<i>abhūva</i> ,	<i>abhūma</i> .
2. <i>abhūh</i> ,	<i>abhutam</i> ,	<i>abhuta</i> .
3. <i>abhūt</i> , Pal. <i>aho-</i> <i>si</i> ,	<i>abhutām</i> ,	<i>abhuvan</i> , Pal. <i>ahosum</i> .

Praeteritum III. perfectum, Indis Praeteritum reduplicatum.

<i>Singul.</i>	<i>Dual.</i>	<i>Plur.</i>
1. Быхъ, factus sum,	бысва,	быхомъ.
2. бысть, (бые),	быста,	бысте.
3. бысть, бы,	быста,	быша.
 <i>Sanscr.</i>		
1. Babhuva,	babhuvīva,	babhūvīma.
2. babhuwitha,	babhuvathuh,	babhuva.
3. babhuva,	babhuvatuh,	babhuvuh.

Pro быхъ invenitur бымъ, quod confirmare videtur Boppii coniecturam in libro *Conjugationssystem*. p. 23. prolatam, primam personam exiisse in *am*, et tertiam in *t*, quod *t* in verbis Slavicis nunquam in hoc Praeterito inveniri monuimus p. 95.

Praeterea primam personam olim cum tertia eandem fuisse apud Slavos, vidimus p. 95. De secunda persona быс Bohemis usitata vide Dobrowsk. p. 546. Illud бысь autem, frequens in Nestore, p. 54. 58. pro tertia persona, derivatur a verbo reflexivo быхися, *ῥεσθῆμι*.

Participium Praeteriti.

Бывшъ, Nom. бывъ, fem. бывши.

Sanscr. babhuvas, Nom. babhuvan, fem. babhuschi. Bohem. masc. byw, f. n. bywssī, plur. com. bywssē; forma aucta: g. c. bywssī, pl. bywssē.

Futurum.

<i>Singul.</i>	<i>Dual.</i>	<i>Plur.</i>
1. Буду,	будеѡ,	будемъ, будемы.
2. будешѣ,	будеѡѡ, { f. ѣ,	будете.
3. будеть, будешь,	будеѡѡ,	будуть 1).

Futurum Indicum *bhavischjami* regulari via a radice *bhu* descendit.

Participium Futuri.

Masc. n. будущъ, fem. будущи, futurus. Pol. abs. *będąc*; coner. *będacy, ca, ce*. Bohem. masc. *buda*, fem. *budaucy*, neutr. *budauc*.

Hoc Futurum quum formetur addito *ay*, syllaba insolita quidem nec primo intuitu sine labore recognoscenda, curatore eget explicatione, quae igitur proferre possumus, sunt fere haec.

Boppius primus (vid. *Conjugationssystem* p. 151. *Lehrgeb.* p. 230.) formas verbi Gothici *soki + dedun*, quaerebant, *sokidedi*, quaereret, ex radice verbi *sok*, et Praeterito verbi *thun*, facere, componi asseruit, id quod num ad nostram quoque linguam applicari possit, viris Slavice doctis proponere lubet.

Terminatio illa *ay* nihil aliud esse videtur, nisi forma simplex (quae in verbis auxiliaribus praevalere consuevit) Praesentis verbi Slavici *ѣтио*, facio, Angl. *I do*, Germ. *ich thue*; Goth. *tau* et *tai*, sive vocali-

1) Bohem. *budauc*; *t* enim tertiarum personarum, quod in lingua Slavica aliisque eliditur quando verbum substantivum unitur eam alio, vid. p. 99. al. apud Bohemos nunquam comparet.

bus uti videtur auxiliariis *u* et *i* omissis, *ta*, prout radix Slavica *дѣ*=*де*+*и* sive *да*+*и*.

Нос *дѣ* autem, uti Goth. *dedun* in *sok+i+de-dun*, radici additur sive cum auxiliari vocali *i*, sive sine ea, nam *буду*=*бѣ* s. *бо*+*и*+*дѣ*, i. e. *esse facio*, *futurus sum*, cf. Angl. *I do be* (et Goth. *wairtha*, *fio?*), nam *be+do* dicere usus linguae vetat; *идѣ*=*и*+*дѣ*, *ire*, *itum facio*, s. *iturus sum*; *вѣдѣ*=*вѣ*+*дѣ*, *vectionem facio*, s. *vecturus sum*.

Annot. In vocabulo *дадѣ* haesimus fere, haere-musque, cf. § 129. Eius enim formas *дадѣ* obs. 3. Praet. *дадѣ*, *dedit*, Imp. *дади*, *da*, dual. 1. *дадѣва*, 2. 3. *дадѣта*, plur. *дадимѣ*, *дадите*, *дадѣшѣ*, *дадѣшѣ*, omnes nunc repetimus a radice *дад*, Sanscr. *dad*, Lat. *ded*, Lell. *dohd* in *dohdu*.

Perpendenti autem Imperativum Fut. *будѣ*:

<i>Singul.</i>	<i>Dual.</i>	<i>Plur.</i>
1. —	будѣва, ѣ,	будимѣ, будѣмѣ.
2. буди,	будѣша, ѣ, 2. 3. будише,	будѣше.
3. буди,	будѣша, ѣ,	(да) будѣшѣ.

et Imperativum verbi *да*:

1. —	дадѣва, ѣ,	дадимѣ, ѣмѣ.
2. дади,	дадѣша, ѣ,	дадите, ѣте.
3. дади,	дадѣша, ѣ,	(да) дадѣшѣ.

neque non tertiam personam Praeteriti *идѣ*, *ivit*, et *дадѣ*, *dedit*, *nae*, mirum videtur, illa *ди*, *де*, in verbis *будѣ* et *идѣ* diversae esse originis a *ди*, *де* etc. in verbo *дади* apparentibus.

Ne quis autem haereat offendaturque eo, quod *будѣ* habet significationem Futuri, licet conflatum

ex radice et Praesente verbi auxiliaris 1), afferre licet illud, has formas in ай, e. c. иай, їай, proprie esse Praesentia emphatica (cf. *Dobrowsk.* p. 376.), nam иай significat itionem facio, *I do go*; буду, *I do be*, futurus sum, prout illa еману, илюну. Ex quo explicari potest horum Futurorum vis certitudinem quandam exprimentium, nam я иай, quod olim Futuro proprium fuisse videtur, eiusque loco frequenter usurpatur, *Dobr.* p. 376; sive uti hodie dicitur я поїду, denotat *iturus sum*, nec vero ібо; я поїду, *profecturus sum*,

1) Quomodo Futurum in dialectis Semiticis cum Praesente concinat, viri docti norunt, nam ex natura sua indefinita et Futuro et Praesenti exprimendo inservit. Conflatur autem e radice verbi et pronominibus praefixis, unde intelligitur significationis incertioris natura. Praefixa enim *singul.* 1. p. *a*, 2. m. *ta*, 3. *ja*, *fem. ta*; *plur.* 1. *na*, sunt mera pronomina quae auxiliarium vocabulorum vicem sustinentia formis brevissimis apparent. Illud *a* primae personae est radix plenioris *ana*, ego, uti Slav. азъ habet formam [breuiorem *a*, euph. я. Secunda persona *ta* servat radicem; *t* autem tertiae personae femininae est pronomen demonstrativum *tā*, haec (=Sanscr. *tā*, Slav. ма); tertia persona m. in *ja* eadem est cum Sanscr. *ja* relat. quod in dialectis Germanicis significationem demonstrativam assumpsit. Vid. *Bopp.* Demonstr. p. 14. *Na* pluralis est radix pronominis *nahnu*, (cf. Sanscr. *na*) nos. Futurum igitur apocopatum Arabicum compositum ex radice et pronominibus tale erit:

<i>Singul.</i>	<i>Dual.</i>	<i>Plur.</i>
1. <i>A+nsur</i> ,	—	<i>na+nsur</i> .
2. <i>ta+nsur</i> ,	<i>ta+nsurā</i> ,	<i>ta+nsuru</i> .
3. <i>ja+nsur</i> , <i>f. ta+nsur</i> ,	<i>ja+nsurā</i> ,	<i>ja+nsuru</i> .
i. e. ego iuv—ans, tu iuv—ans, i+s iuv—ans etc.		

nec vero *proficiscar*. Иду autem et ѣду sive яду, descendunt a radicibus и et я, Sanscr. *i* et *jā*.

Illud po autem (in productis formis послѣди, подѣ), significat *post*, ut пойду sit: post itionem facio i. e. iturus sum; cf. Bohemic. *po*, *post*.

De iis vero, quae nostrae opinioni obici possint, vide omnino *Boppium*, l. c. p. 151. seq.

Annot. Verbum дѣю eadem stirpe gaudet, qua Indor. *dhā*, Graec. *τίθημι* (*θε*), Goth. *ta* (*tai*, *tau*), Germ. *thun*, Angl. *do*, quorum significationum diversitas facili negotio explicatur ex notione primaria *ponendi, disponendi*, quae in Lettorum *deht, ponere, facere*, superest. Hicque eximie faciunt composita. Sanscrito *paridhā*, respondet Slav. *передѣ, передѣши, umkleiden, induere, anthun*, Graec. *περιτίθημι*, Germ. *umthun*; cf. Sanscr. *pradhā*, mittere, Slav. *продѣши*, qs. perponere, perducere; Sanscr. *dhā* cum *sam*, cum alio aliquid facere, e. c. societatem, Slav. *содѣ+ши, Int. содѣваши*. Дѣю autem est forma producta pro ду, cf. иму et имѣю, et tanquam verbum acti- vum coniugatur sic:

Singul.

Dual.

Plur.

1. Дѣю. Lett. <i>dehju</i> ,	дѣеза,	дѣемъ.
2. дѣеши,	дѣеша,	дѣете.
3. дѣешь,	дѣеша,	дѣюшь.

Sanser.

1. <i>Dadhāmi</i> ,	<i>dadhvah</i> ,	<i>dadhmaḥ</i> ,
2. <i>dadhasi</i> ,	<i>dhatthah</i> ,	<i>dhattha</i> ,
3. <i>dadhati</i> ,	<i>dhattah</i> ,	<i>dadhati</i> .

Verbi autem auxiliaris coniugatio erit haec:

1. Ду, <i>I do</i> ,	дева,	домъ, <i>ти—деверъ.</i>
2. деши,	депта,	депте, <i>ти—дептъ.</i>
3. дешъ,	депта,	душъ.

Praet. I. дяхъ, даше.

Praet. III.дох, etc.

Imperativus.

<i>Singul.</i>	<i>Dual.</i>	<i>Plur.</i>
1. —	—	дѣмъ.
2. ди, дѣ,	дѣша, и,	дѣше.
3. ди, дѣ,	дѣша, и,	душъ.

Sanscr.

1. —	<i>dadhāva,</i>	<i>dadhāma.</i>
2. <i>dhehi,</i>	<i>dhattam,</i>	<i>dhatta.</i>
3. <i>dadhatu,</i>	<i>dhattām,</i>	<i>dadhatu.</i>

Quousque igitur refutati fuerimus, Imperativum буди credimus esse compositum ex бу+ди, i. e. *do be, thue sein*, illud in medio relinquentes num Sanscr. *dhi*, Graec. *θι*, ex hoc quoque fonte repeti possint 1).

Annot. Invenitur radix ec cum negatione, tumque coalitio locum habet, нѣсмъ, нѣси, нѣсмъ etc. Illud Sanscritum igitur (*Bopp. Gram. Cr. § 58.*) *tan nāsti*, Slavice apte reddideris: мо нѣсмъ.

1) Imperativus radices Sanscr. *i* habet *ehi*, pro *edhi*, cf. *Rigvedae spec. p. 12.* ubi *edhi* est Imperativus verbi substantivi. Iam vero *edhi*, *i*, tantum cum Slavico *иди*, *i*, similitudinem habet, ut ea eodem modo formata esse vix addubitaveris. *Иди* autem constat ex *и+ди*, *ire, itionem fac*, Graec. *ἴθι=ἴ+θι*. Inde quid consequitur?

De Verbo Composito.

14. Verbis Slavicis uti Sanscritis praepositiones praefiguntur; en exempla:

a. Опъ, ом, Pol. *od, ode*, cf. *udu* pro *ut*, *Rig-ved.* I. Sanscr. *ut*.

Sanscr. *utpat*, exsilire, elevari, Slav. *омпасти* = *омпад+сти*, Pol. *odpaść*, excidere, desciscere; *utsthā*, surgere, Slav. *омста+сти*, distare, Pol. *odstać*; *utjam*, expromere, Slav. *опъем+лю*, *опъяши* pro *опъем+сти*, Pol. *odjać*.

b. Объ, circum, Sanscr. *abhi*, Lat. *ob*; Sanscr. *abhi* cum *jam*, cohibere, Slav. *объяши* pro *объям+сти*, amplecti.

c. Про, пре, пере (in compositionibus nonnullorum substantivorum пра е. с. праомецъ), Sanscr. *pra*, et *pāri*, Lat. *prae*.

Exempla: Sanscr. *pradā*, prodere, Slav. *прѣд+сти*; et *прода+сти*, vendere; Sanscr. cum *etum*, ire, praeterire, discedere, Slav. *прейши*, *пройши*; Sanscr. *pradhā*, mittere, Slav. *продѣ+сти*, perducere е. с. filum; Sanscr. *prabhu*, praeesse, Slav. *пре* et *пробы+сти*, residere. Sanscr. cum *jā*, progredi, discedere, Sl. *проя+здуми*; Sanscr. cum *li*, dissolvere, Slav. *проли+сти*, profundere, diffundere; cum *pat*, concidere, procidere, Slav. *пропасти* = *пропад+сти*; Sanscr. *pratāpaj*, calefacere, Slav. *пропопи+сти*, subinde calefacere; Sanscr. *pratabh* (a *labh*, adipisci, capere) decipere, cf. Sl. *переловленный*, captus, deprehensus. Sanscr. *pāri* cum *varitum*, reverti, Sl. *перевернѣти*, circumvertere, pervertere.

Illud *pre* usurpatur etiam in componendis adiectivis **е. с.** *превысокій, praealtus; превеликій, praegrandis.*

d. *Сон, су, со, с; Sanscr. sam, sa, Lat. con, co.* Ita *sam* cum *stabh*, cohibere, Slav. *состав+ими*; cum *sthā*, una esse, *соста+ми*; cum *bhu*, adesse, Lett. *sabuht*, una esse; cum *pat*, convenire, Slav. *спаси=спад+ми*, decidere; cum *bhri*, afferre, accumulare, Slav. *собира+ми*; cum *judsch*, coniungere, союз+ими; cum *vartitum*, converti, Slav. *свертѣми*, convertere, complicare, devertere; cum *tap*, urere, Slav. *стап—ливаю*, стоп+ими, colliquefacere; cum *jam*, coercere, cohibere, Slav. *снями=снем+ми*, congregare; cf. *сонѣмъ*, congregatio; cum *vid*, meditari, religiosam scientiam nancisci, Slav. *свѣдѣми*, *conscium* esse.

Annot. **Съ** et Slav. et Sanscr. construitur cum Instrumentali. Prior forma *сон* non solum apparet in *сонѣмъ*, sed contracta in *супругъ*, *coniux*, *сумракъ*, *crepusculum*, quae legum antea expositarum vi (p. 60.) scribuntur *со+і+пругъ*, *со+і+мракъ*, pro *сонпругъ*, *сонмракъ*. Cf. Pol. *sąsiad*, Sl. *сѣсѣдъ*, et *сусѣдъ=со+у+сѣдъ* pro *сонсѣдъ*.

е. *Противо, contra, Sanscr. prati, е. с. cum vadsch*, dicere, contradicere, respondere, Slav. *противо вѣщати*; cum *sthā*, progredi, incedere, Slav. *противоста+ми*, resistere; cum *etum*, adversari, ex adversum ire, Slav. *противоими*; Lett. *pretti eet*.

Annot. Praepositio *проти́ву*, quae uti Sanscrita *prati* Accusativum, exigebat Dativum, ita scribitur pro *проти́*, quum autem illa sit ab adiectivo derivata, quod deberet habere *проти́+у*, sed euphoniae causa inse-

rens в, fit противу, habemus hanc formam ubique usitatam. Eximie hic facit lingua Lettica exhibens: *prett*, *pretti*, *prettim*, *prettib*, et Bohemica suggerens: *proti*.

f. Вы, Boh. *wy*, Sanscr. *vi*. Lat. *ve* in *vegrandis*. Exempla:

Sanscr. *vi* cum *etum*, abire, Slav. *выйти*, *exire*; cum *plu*, fluere, natare, abripi undis, Slav. *выплы+ти*, *enatare*; cum *tan*, expandere, cf. Slav. *выпн+ути*; cum *stabh*, sistere, collocare, cf. Slav. *выставити*, *exponere*; cum *rodhum*, se diffundere (plantam), Slav. *вырости*, *выраста+ти*, *adolescere*.

148. Possunt etiam plures praepositiones cum uno verbo coalescere: *спредстати*, cum (alio) prostare, comparere, componitur ex *съ+пред+стати*, cf. Sanscr. *samprastha*, proficisci, ex *sam+pra+sthā*.

Annot. Litera *д* in *пред* non pertinet ad radicem, sed addita est et hic et in *надъ* а *на*; *подъ* а *по*, cf. Lat. *apu+d*, *pro+d* (in *prod+eo*), *red* (in *red+eo*), ubi *d* eiusdem radicis est a qua provenit *d* in *ten+d-o*), quas literas lubet easdem habere cum *да* et *дѣ* (*де*) et *ду* in vocabulis *куда*, *гдѣ*, aliisque. Numne nomen est sive pronomen separatim haud usitatum, eiusdemque originis cum Germanicis *das*, *da*, *dann*, Sanscr. *dā* in *kada*, *ког+да*, Illyrice: *kada* (*Dobr.* p. 387.), Lat. *do*, *de*, cuius

1. *Nominativus* m. fuerit: *дѣ*, fem. *да*, neutr. *до*.

2. *Genitivus* m. *ду*, ad analogiam *дому*, cum praepositione *омъ* Genitivum exigente: *омкуду* = *ом+ку+ду*, *ун+де*? *омтуду* = *ом+туду+ду*, ex hoc lo-

ѣѡ, in+de; Genit. neutr. да, in когда=кого+да, quan+do? морда=моро+да, tum.

3. *Localis masc.?* ду=доу, до+i (доу): уду=y+ду, quo loco? cf. Bohem. *popředu*, ubi *du* est *Localis* pendens a praepositione *po*—*Localis* neutr. дѣ, де, in zde=c+де, hic, quod olim pro Genitivo habuimus.

4. *Nominativus fem. plur.* ды, in чѣтырижды, euph. pro чѣтыриды, *four times*, quater, многажды=многа+ды, *many times*, frequenter; колижды=коли+ды, *how many times*, quoties.

Haud praetermittas Latin. *dum*, *do*, *de* in *do+nec*, composito ex praeposit. *do*, Slav. до, usque, ad, (ad+huc) et stirpibus pronominum *ne* et *c* (cf. *si+c*), Slav. нѣ et кѣ. Compara etiam Graec. δι, δευ, in ἄλλοθι, ἄλλοθεν. Si quis autem in asperos confragososque etymologiae anfractus intrare vellet, is cum voce illa дѣ haud inique compararet radicem Slav. де, facere, disponere, Lett. *deht*, ponere etc. Sanscr. *dhā*, Graec. δε (in τιθεμι), ita ut дѣ, secundum analogiam aliarum stirpium naturam nominum assumentium, denotaret fere *tempus* et *locum* quo quid fiat seu disponatur, quo modo e. c. ab Arabico *vadhaa*, ponere, descendit nomen (loci et temporis) *maudhiun*, locus. Illi Slavico дѣ autem notionem et loci et temporis inesse, exempla prolata affatim commonstrant. Nolumus tamen rem ulterius urgere.

149. Absoluta doctrina de Verbo nihil superest, nisi ut copiam radicum Sanscitarum cum Slavicis comparatarum subiungamus. Infinitivus autem Slavicus, ut

responderet et casus ratione, proprie exhibere deberet formam Accusativi in *мъ*, quoniam Sanscr. *dschnatum* Slavice est *знамъ*; *dschnatoā* Slav. *знаши*, quae forma posterior tamen quum usitatio sit et a grammaticis Slavicis vulgo producat, nos, ne novitatis specie obstupefaceremus lectores 1), illorum sequuti sumus exemplum. Ne igitur quis hac re offendatur.

1) Eadem de causa aliquot radices omisimus, quas ponere oportebat, nisi significationis diversitas incredulos nimium vexaret. Radix, e. c. *жен*, *женити*, *pellere*, Pers. *zeden* pro *zen+den*, est Sanscr. *dschan*, nasci, quod comprobant derivata: *жена*, Pers. *zen*, Sanscr. *dschani*, femina, (genitrix). Intensivum rad. *жен*—est *гоинити*, *гнати*, *ж ex lege mutato in г*, quod apparet in Graec. *γεννῆ*, Lat. *genitrix*.

Sanscr.

Rad.	1. pers. Praes.	Infin.	signif.
<i>Dschnā,</i>	<i>dschanāmi,</i>	<i>dschnātum,</i>	scire.
<i>Dā,</i>	<i>dadāmi,</i>	<i>dātum,</i>	<i>da+re.</i>
<i>Dhā,</i>	<i>dadhāmi,</i>	<i>dhātum,</i>	ponere, condere.
<i>Pā,</i>	<i>pāmi,</i>	<i>pātum,</i>	tueri, sustentare.
<i>Dhmā,</i>	<i>dhamāmi,</i>	<i>dhmātum,</i>	in—flare.
<i>Mnā,</i>	<i>manāmi,</i>	<i>mnātum,</i>	meditari.
<i>Jā,</i>	<i>jāmi,</i>	<i>jātum,</i>	proficisci.
<i>Vā,</i>	<i>vāmi,</i>	<i>vātum,</i>	ire, se movere, (de vento), spi- rare.
<i>Sra,</i>	<i>srāmi,</i>	<i>srātum,</i>	{ coquere.
<i>Srai,</i>	<i>srajamī,</i>	<i>srātum,</i>	
<i>Stha,</i>	<i>tischihāmi,</i>	<i>sthātum,</i>	
			<i>sta+re.</i>
<i>I,</i>	<i>emi,</i>	<i>etum,</i>	<i>i+re.</i>
	<i>Atm.</i>		
<i>Smī,</i>	<i>smaje,</i>	<i>smetum,</i>	1, ridere.
—	<i>smaja je,</i>	—	2, despicere.
<i>Pī,</i>	<i>pije,</i>	<i>petum,</i>	<i>bib+ere.</i>
	<i>Par.</i>		
<i>Bhi,</i>	<i>bibhemi,</i>	<i>bhetum,</i>	timere.
	<i>Atm.</i>		
<i>Rī,</i>	<i>rije,</i>	<i>retum,</i>	1, stillare.
	<i>Par.</i>		
—	<i>rināmi,</i>	<i>retum,</i>	2, rugire.

Slav.

Rad.	1. pers. Praes.	Inf.	signif.
Зна,	знаю,	знаши,	scire.
Да,	даю (даду),	даши,	da + re.
Де,	дѣю (auct.),	дѣши,	facere.
Па,	па + су,	па + сши,	pa + scere.
Дмъ,	дму, Pol. <i>dm</i> ,	дмуши,	in — flare.
Мнѣ,	мню,	мнѣши, мниши,	cogitare.
Я, ѣ, Let. <i>jadu</i> , Lett. <i>jah-</i>		я + здиши, Lett. <i>proficisci</i> , vehi.	
<i>jah</i> ,	<i>ju</i> , Pol. <i>jadz</i> ,	<i>jah</i> ,	
Вѣ,	вѣю,	(вѣяши), вѣши,	spirare.
Зрѣ,	зрѣю, pass. § 143.	зрѣши,	maturescere, p. <i>coqui</i> .
Спа,	(спаяю), int. спою,	спашаши,	sta + re.
И,	иду, Pol. <i>ide</i> ,	иши, Lett. <i>eet</i> , i + re.	
	Lett. <i>eetu</i> ,		
Смѣ,	смѣюся Lett. <i>fmeija</i> ,	смѣяшися, Let. 1, ridere.	
—	смѣю, Pol. <i>śmi-</i>	смѣши,	2, audere 1).
	<i>em</i> ,		
Пѣ,	пѣю,	пѣши,	bib + ere.
Бѣ, form. боюся,		бояшися,	timere Lett. <i>biht</i> ,
int.			timidum esse.
Рѣ,	рѣю, (auct.),	рѣяши,	1, fluere.
Рѣ, рѣв, реву,		ревѣши,	2, rugire.

1) Utraque significatio *ridendi* et *audendi* ex eadem notione oritur; unde Sanscr. *smaja*, arrogantia, Slav. смѣлосмѣ.

<i>Li,</i>	<i>lajāmi,</i>	<i>letum,</i>	liquefacere.
	<i>Atm.</i>		
<i>Plu,</i>	<i>plave,</i>	<i>plotum,</i>	<i>flu+ere,</i> natare.
	<i>Par.</i>		
<i>Rū,</i>	<i>raumi, ravīmi,</i>	<i>ravitum,</i>	rugire.
<i>Su,</i>	<i>sue, Atm.</i>	<i>savitum,</i>	generare.
<i>Dhū,</i>	<i>dhunōmi,</i>	<i>dhotum,</i>	commovere, agitare (de vento).
<i>Ehu,</i>	<i>bhavāmi,</i>	<i>bhavitum,</i>	esse.
<i>Bhri,</i>	<i>bharāmi,</i>	<i>bharitum,</i>	1, sustentare.
—	<i>bibharmi,</i>	—	2, fer+re, sustentare.
	<i>Atm.</i>		
<i>Mri,</i>	<i>mrije,</i>	<i>maritum,</i>	<i>mor+i.</i>
	<i>Par.</i>		
<i>Vri,</i>	<i>vrinōmi,</i>	<i>varitum,</i>	eligere.
<i>Stri,</i>	<i>strināmi,</i>	<i>startum,</i>	ster+nere.
<i>Drī,</i>	<i>drināmi,</i>	<i>daritum,</i>	dissecare, frangere.
<i>Ve,</i>	<i>vajāmi,</i>	<i>vātum,</i>	texere.
<i>Mlai,</i>	<i>mlājāmi,</i>	<i>mlatum,</i>	marcescere.
<i>Patsch,</i>	<i>patschāmi,</i>	<i>paktum,</i>	coquere.
<i>Pratschh,</i>	<i>pritschtschhāmi,</i>	<i>praschtum,</i>	interrogare.
<i>Kadsch,</i>	<i>kadschāmi,</i>	<i>kadschitum,</i>	tussire.
<i>Tand-</i>	<i>tanadschmi,</i>	<i>tandschitum,</i>	intendere, to
<i>sch,</i>			streighten.
<i>Iudsch,</i>	<i>junadschmi,</i>	<i>joktum,</i>	iun+gere.
<i>Tschit,</i>	<i>tschintajāmi,</i>	<i>et A. tschetaje,</i>	cogitare, reputare.

Ль,	лю, Pol. <i>leje</i> , лиши,	liquefacere, fundere.
Пль,	плову, пыву, плыши, Lett. <i>fluere, natare. pluddoht</i> ,	
Рь,	рев, реву, ревиши, <i>Radix invenitur in сы+нь, filius.</i>	rugire.
Ду,	дую, дуну, иит. души,	spirare.
Бы,	(intens. бываю), быши,	esse.
Брь,	беру, браши, браши,	sumere.
Мрь,	мру, Pol. <i>и+ мръши</i> , Lett. <i>mor.</i> <i>mrę, mir+t</i> ,	
Брь,	(из) бираю, иит. избираши,	eligere.?
Стрь,	спру, стрѣли,	expandere, extendere.
Дрь,	деру, Pol. <i>dre</i> , драши,	diffindere, etc.
Вь,	вию, виши,	texere.
Мль,	млю, мѣши,	obstupescere, deficere animo.
Пек,	пеку, пеши,	coquere, assare.
Прас,	(с+прашиваю просиши, Lett. <i>poscere, interrogare. prossiht</i> ,	
Каш,	кашляю, Lett. <i>кашляши, Lett. tussire. kahseju, kahseht</i> ,	
Тяг=	(на+шагиваю шаюши, <i>intendere.</i>	
теиг,	иит.),	
Юз,	южу, юзиши,	contrahere, iungere.
Чьш,	чшу, иит. чи-чесши = чеш- шаю, ши,	legere.?

<i>Pat,</i>	<i>patāmi,</i>	<i>patitum,</i>	cadere.
	<i>Atm.</i>		
<i>Vrit,</i>	<i>varie,</i>	<i>varitum,</i>	ver+tere, ver+sari.
	<i>Par.</i>		
<i>Math,</i>	<i>mathāmi,</i>		commovere, agitare.
<i>Ad,</i>	<i>admi,</i>	<i>attum,</i>	ed+ere.
<i>Gad,</i>	<i>gadāmi,</i>		loqui.
<i>Rud,</i>	<i>rodimi,</i>	<i>roditum,</i>	flere.
<i>Vad,</i>	<i>vadāmi,</i>	<i>vaditum,</i>	loqui.
<i>Vid,</i>	<i>vedmi,</i>	<i>veditum,</i>	nosse.
	<i>Atm.</i>		
<i>Budh,</i>	<i>budhje,</i>	<i>boddhum,</i>	cognoscere, scire, expergisci, cum
	<i>pra caus. suscitare e somno; cum</i>		<i>vi, expergisci.</i>
<i>Tan,</i>	<i>tanōmi,</i>	<i>tanitum,</i>	extendere.
Video nunc, me antehac cum Sanscr. <i>tan</i>, minus recte composuisse <i>тян—тянуши</i>; hoc enim secundum leges eu-			
<i>Stan,</i>	<i>stanāmi,</i>		clamare.
<i>Svan,</i>	<i>svanāmi,</i>		sonare.
<i>Tap,</i>	<i>tapāmi,</i>	<i>taptum,</i>	lucere,
			calefacere, urere.
<i>Lip,</i>	<i>limpāmi,</i>		illinere, polluere.
	<i>Atm.</i>		
<i>Lup,</i>	<i>lupje,</i>	<i>lopitum,</i>	interrumpi.
	<i>Par.</i>		
<i>Lup,</i>	<i>lumpāmi,</i>		findere, praedari, furari.

Пад,	паду, int. па- даю,	пасши = пад+ ши,	cadere.
Верш,	верщу,	вершѣши, вер- спи = верш+ ши,	vert+ere.
Мош,	int. мошаю,	мошаши,	commovere, agi- tare.
Ад, яд, (амь, ямь),	ясти=ад+ши, ed+ere.		
Гад,	int. гадаю,	гадаши,	praedicere?
Рыд, Let.рыдаю, int. raud,	рыдаши,		flere.
Вад,	важду,	вадиши,	loqui (contra ali- quem).
Вѣд,	(вѣмь),	вѣдѣши,	scire.
Буд,caus. бужду pro буду, будиши, suscitare e somno; cum pro id. Rad. est бдю, бдѣши, vigilare, non dormire.			
Тон,	тожю,	тониши,	tenuem facere, ex- ten+dere.
phonicas ortum est ex тяг+нуши, ubi тяг=пнѣг, (cf. р. 61.), respondetque Sanscr. <i>tandsch</i> , to <i>streighten</i> .			
Спен,	спеню,	спенаши,	singultire.
Звен, (caus. звеню, звон,)	звенѣши, Lett. sonare. swannih,		
Теп,caus. топлю,	топиши,		calefacere.
Лип,	липну, unit. Lett. <i>lihpu</i> ,	липнути, Lett. illinere. <i>lipt</i> , intr.	
Лоп,	лопаю,	лопаши,	rumpi.
Луп,	луплю,	лупиши,	decorticare, Lett. <i>laupu</i> , <i>lau- piht</i> , 1, decorti- care. 2, furari.

Soap, *scapimi*,
Sup, (*Eopp. Gram. p. 348.*) id. { dormire.

In sermone Litthuanico dicitur *sopnaju*, dormio, unde
 provenit *sapnas*, somnus, Lett. *sapnis*, somnium a *sap-*
noht, somniare, quod vocabulum Latinum ipsum a sopire
 derivatum dicitur pro *sopnus*, idemque est cum Graeco-

Labh, *labhe*, *labdhum*, adipisci.
Par.

Lubh, *lubbjāmi*, *lobhitum*, cupere.
Atm.

Stabh, *stambhe*, *stambhitum*, stabilem esse.

Tam, *tamjāmi*, lugere, cuius
causal. tāmajāmi, vexare.

Iam, *jatschtschhāmi*, *jantum*,
 refraenare, cohi-
 bere, capere.

Kil, *kilāmi*, frigidum esse.

Kul, *kolāmi*, vexare, laedere.

Dal, *dalāmi*, findere.

Mil, *milāmi*, connivere.

Val, *vale*, sternere.
Par.

Dsehiv, *dschivami*, *dschivitum*, vivere.

Div, *diejāmi*, ludere, cuius

Miv, *mimvāmi*, irrigare.

Schiv, 1, to sew, snere, Slav. шить + шн, Lett. *schuht* 2,

Kas, *kasāmi*, 1, ferire, occidere.

— — 2, sonum edere.

Kas, *kase*, videri.

Соп, сплю, Pol *śpie*, спати, dormire.
 Соп, соплю, сопѣши, stertere.
 глгм *ꙗꙑꙋꙋ*. Verbum сну, Inf. уснуши, obdormire, contra-
 ctum duxerim ex съну, et сонъ, somnus, ex сонѣ,
 Sanscr. *swapnah*, cf. седьмъ про сепшен—осьмъ про
 осен.

Лов, ловлю, ловиши, capere.

Люб, люблю, любѣши, amare.

{ Спав, спавлю, спавиши, { collocare?
 { Спанов, спановлю, спановиши, {

Том, помлю, саус. помѣши, vexare.
 а гад. цѣм—помѣши, obscurum facere?

Ем, емлю, яши про емши, capere, имѣши,
 habere, Lett. *jemt.*

Кол, колѣю, колѣши, frigere?

Кол, колю, колиши, pungere, findere.

Дѣл, дѣлю, дѣлиши, Lett. *dividere.*
dallit,

Мил, милую, миловати, (int.), (connivere), mise-
 ricordem esse, blandiri.

Вал, валяю, валяши, prosternere.

Жи(жив), живу, жиши, vivere.

radix superest in Slav. дѣши, дѣши, infans.

Мы, мыю, мыши, lavare.

to *son*, serere, съю, съяши, id. Lett. *seht.*

Каз, кажу, казиши, mutilare, an ко-
 сиши, metere?
 казати, loqui,

Каз, кажу, казати, reflex. казатиися
 videri.

<i>Atm.</i>			
<i>Dhrisch,</i>	<i>dharschaje,</i>		coërcere, cohibere.
<i>Par.</i>			
<i>Risch,</i>	<i>reschāmi,</i>		ferire, occidere.
<i>Rusch,</i>	<i>roschāmi,</i>		occidere, laedere.
<i>Susch,</i>	<i>suschjāmi,</i>	<i>soschtum,</i>	siccari.
<i>Atm.</i>			
<i>Glas,</i>	<i>glase,</i>		devorare.
<i>Par.</i>			
<i>Tras,</i>	<i>trasjāmi,</i>		timere.
<i>Mas,</i>	<i>masjāmi,</i>		metiri,
<i>Vās,</i>	<i>vasajāmi,</i>		colere.
<i>Duh,</i>	<i>dohmi,</i>	<i>dogdhum,</i>	mulgere.
<i>Mah,</i>	<i>mahāmi,</i>	<i>mahitum,</i>	colere.
<i>Atm.</i>			
<i>Mah,</i>	<i>manhe,</i>		augeri.
<i>Par.</i>			
<i>Ruh,</i>	<i>rohāmi,</i>	<i>rodhum,</i>	nasci, crescere.
<i>Lih,</i>	<i>lehmi,</i>	<i>ledhum,</i>	lingere.
<i>Vah,</i>	<i>vahāmi,</i>	<i>vadhum,</i>	veh+ere.

Si quis in discrepantia leviori significationum verborum collatorum subtiliter haereat, is dubium remoturus, ad derivata recurrat necesse est. Qui igitur in rad. *mah*, *mor+y*, offendatur, is cognitis verbalibus adiectivis Sanscr. *mahat* pro *mahant*, magnus, et *морыцъ* pro *моромъ*, fortis, magnus, vix inveniet quod amplius addubitare queat. Praeterea nec illud obliviscatur oportet, ad enodandas significationes et formas primitivas lexica nostra minus esse idonea. Caeterum si quae radices perperam comparatae sint, id

Держ,	держу,	держаша,	cohibere, coërcere etc.
Рѣш,	рѣшу,	рѣшиши,	decidere rem, at
Рѣж,	рѣжу,	рѣзаша,	caedere, dissecare.
Руш,	рушу,	рушиши,	prosternere, di-
			ruere.
Сущ,	сущуся, refl.	сушишися,	siccari.
Глош,	глошаю, int.	глошаша,	devorare.
Трус,	прущу,	прусиши,	timere.
	superest in мѣсяцѣ, mensis; verbum usitatum est мѣриши.		
Важ,	важу,	важиши,	aestimari?
До,	дою,	доиши,	mulgere.
{ Мог,	мощу, Pol. <i>мо-моща</i> = мог +	мог +	posse, valere.
	еще,	ши,	
{ Рос,	рощу,	рощи,	nasci.
{ Род,	рожду,	родиши,	parere.
{ Рас,	расту,	расти,	crescere.
Лиз,	лижу, Pol. <i>liże</i> , лизаша, int. Let. <i>lingere</i> .	laisiht,	
Вез,	везу,	весиши,	vehere.
	Int. <i>вожду</i> , <i>водиши</i> .		

eruditi viri boni consulant, enixe rogamus. Latinas radices ubi cum Sanscritis et Slavicis convenirent, terminatione Infinitivi a radice cruce separata indicandas duximus; eas, quibus Slavicis et Indicas apponere non fuit, uti: *loqui*, S. nscr. *lok*; *dom+are*, Sanscr. *dam*; *vom+ere*, Sanscr. *vam*; *serp+ere*, Sanscr. *srip*; *vest+ire*, Sanscr. *vescht*; *ter+ere*, Slav. *мер+еми*; *velle*, Slav. *вѣлѣти*, alias, tanquam ab opusculo nostro alienas, omisimus.

H. *Formatio Nominum.*

150. In utraque lingua merae radices pro substantivis nominibus usurpantur, *Bopp. Lehrgeb.* § 641. seq. Confer Slavica: видѣ, aspectus, адѣ, cibus, alia; signa autem ѣъ sunt signa Nominativi. Haec § et 151. fortasse ad affinitatem generalem pertinent, nec multum probant.

151. Simili modo radices voci suffixae, significationem Participii Praesentis sive nominis agentis recipiunt, e. g. Sanscr. *dschalapi*, aquam bibens, Slav. водолазѣ, urinator, водолей, aquam hauriens, водоливѣ, euphonice pro водоли—и, id. Блюдолизѣ, patinam lingens, parasitus, (лиз autem est Sanscr. *lih*, lambens), дровосѣкъ, lignator, cf. Latinorum *auri+fer*, *luci+fer*, *armi+ger*, *prae+ses=prae+sed+s*, *obses=ob+sed+s*, *artifex=arti+fec+s*, *redux=re+duc+s*.

152. Talia composita cum adiectivis etiam formantur, e. c. маловѣръ, incredulus, скороходѣ, cursor.

Nonnullae radices Sanscritae antepenultimo *a*, id producunt, e. g. *bharavāh*, onera ferens, a verbo *vah*, ferre, cui respondet Slav. водовозѣ, aquam ferens, vehens, ubi воз derivatur a verbo весити, vehere, corroborata vocali e, pertinetque ad formam intensivam возити.

153. Nescio an huc trahi possit suffixum смивѣ pro сми+ѣ, quod efficit adiectiva, quorum substantiva exeunt in смѣ. Prout enim Latinorum *modestus* derivatur a *mode+stus*, ubi *stus* pertinet ad verbum *stare*, i. e. in modo stans, vide *Bopp. Nalus*, p. 202. coll. Sanscr. *vischamasthas*, in difficultate stans,

soastha, in se stans, sui compos; illudque *modestus* habet subst. *mode—stia*, ita Slav. умѣренность confictum videtur ex умѣреннo+сть, moderatio, modestia, suffixo *сть* a radice *сма* derivato. Милость compositum erit ex мило+сть, cuius adiectivum est мило—снивъ pro мило—снѣ+тъ. Antea terminationes *сть*, etc. derivandae nobis videbantur a verbo substantivo *ес*, ad instar Latinorum suff. *entia*, in *prud+entia*, *sapi+entia*, мудро+сть.

154. Nominibus verbalibus Sanscritis gen. neutrius in *ta+m* respondent Slavica in *mie* et ea generis neutrius, e. c. Sanscr. *bhuta* (*bhutam*), Slav. бытіе; Sanscr. *pitam*, Slav. пачіе.

Suffixa Indis Kridanta appellata.

Suffixorum Kridanta appellatorum quae radicibus adduntur, nonnulla sunt haec — (possunt autem multis augeri):

1. *a*. Hoc suffixum format nomina agentis, ut plurimum in compositione usitata, quanquam subinde naturam appellativorum induentia, e. c. водовоз—ъ, aquam vehens, et возъ, vectura. Adiectivi exemplum est Sanscr. *dschiv*, vivus, Slav. живъ.

Dein format nomina abstracta praesertim generis masculini, cf. рядъ, series, a verbo ряд+иши; видъ, aspectus, a вид+ѣши.

2. *aka* format nomina agentis generis masculini et nonnulla adiectiva. Cf. Sanscr. *najaka*, ductor, Slav. водок—ъ; adi. близ—окъ, а близ+иши, ар-propinquare, propinquus.

3. *na* formans substantiva neutrius generis, invenimus in Sanscr. *svapanam*, Slav. у+спение, dormitio; Sanscr. *dschnanam*, Slav. знание, cognitio; Sanscr. *patanam*, Slav. падение; Sanscr. *vedanam*, Slav. вѣдѣние, свѣдѣние.

4. Suffixum *tri*, formans nomina agentis, in lingua Slavica, exceptis vocabulis матерь, дщерь, вѣщрь, transit in ль (cf. Sanscr. *bhratri*, frater, Leit. *brahlis*). Sanscritum igitur *datri*, dator, Slavice erit датель, et sic porro.

5. Suffixa *ra*, *ru*, formant adiectiva, e. c. бодръ, vicens, acér, a verbo бодими, pungere, vide p. 147. Sanscr. *bhadrah*, prosper, praestans; мудръ, Sanscr. *mandarah*, prudens. Adde храбръ (in statu constructo храборъ etc.).

Suffixa *Taddhita* appellata.

6. *āka*. A vocabulo Sanscrito *dur*, malum, pravum, vile, derivatur *durakah*, homo barbarus, rudis, incultus, uti a Slavico дуръ, pravitas, descendit дуракъ, homo fatuus, insipidus. (Unādi s. Wils.)

7. *in* format multa adiectiva et appellativa a substantivis in a, s. *ā*, e. c. Sanscr. *bala* robur, *balin*, robustus, cui respondere videtur Slav. ин, e. g. а май, oritur маинъ.

8. *ija* format collectiva, e. c. Sanscr. *dschnateja*, affinitas, i. e. affines, die Verwandtschaft, a *dschnati* affinis, Slav. бранія, fraternitas, fratres, а братъ, frater. (?)

9. *toā*, *tā*, format substantiva abstracta, Sanscr. *prithu*+*tā*, Breite, Slav. ширь+мѧ.

10. Suffixum *sja* in *manuschjah*, homo, invenitur in vocabulo Slav. мужъ (ъ).

11. Ad adiectiva vocala *Bahurihi*, quorum altera pars e substantivo seu adiectivo naturam substantivi induente constat, referri possunt haec: богомольный, pius, благосклонный, benevolus, дальновидный, procul videns, τηλωπίς.

I. Indeclinabilia.

155. Adverbia formantur hoc modo:

1. A neutro adiectivi, e. c. Slav. много, multum, Sanscr. *bahu*, id.

2. A nominum casu instrumentali: вѣрхомъ, supra, а верхъ, pars superior; ночью noctu; днѣю, *diu*, interdū, Sanscr. *divā*.

3. A Locali, e. c. Sanscr. *prahne*, antemeridie, Slav. ушѣ, mane.

4. Additur Sanscr. *dā*, Slav. да; e. c. Sanscr. *tada*, Slav. морѣа, Lett. *tad*, *dann*; Sanscr. *kadā*, Slav. когда, Illyriis *kada*, quando, wann; Sanscr. *anjadā*, Slav. иногдѣа; Sanscr. *jadā*, Rīg. *jad*, Slav. егда, Lett. *ja*. Cf. quae disputavimus de voce дѣ p. 125.

Porro Sanscr. *visvatas* respondet Slavico вездѣ pro вездѣ, (nescimus qua ratione differentiam literarum *t* et *d* in utroque sermone adhibitarum explicemus), Sanscr. *ubhajatas*, utrinque, Slav. обоюду; Sanscr. *nunam*, Slav. нынѣ, нынѣ, *nun+c*.

5. Sanscr. *na*, Slav. не, non.

6. Ex conjunctionibus habet hanc: Sanscr. *jadī*, Slav. еда, num?

Annot. Sermo Latinorum, uti iam antea innuimus, ex sermone Slavico lucem lucratur; in hoc enim докоѣ, doceѣѣ, дондеже, (donec), conflat a sunt ex praepositione до, usque, et pronomine къ, съ, не+же, itaque do Latinorum erit praepositio a pronomine repetenda, et ne+c radices pronominum, prout si+c componitur ex si. Slav. съ et c, Slav. къ: еше, cf. sicci+ne? Sic etiam Latinorum sei+ne=sine, prodit ex pronomine sei, Slav. cie, hoc, et negativo ne i. e. hoc non, ohne; cf. nisi ex ni+si, etsi ex et+si etc.

§ IV.

Affinitas In Lexico Obvia.

156. In recensione vocabulorum omnia ea, de quibus iam antea uberius exposuimus, sive omittenda sive leviter attingenda duximus, ita ut nec pronomina nec numeralia nec verba compareant. In iis comparandis autem terminationem sive modum formationis interdum minus curavimus, illud praecipuum esse rati, si radice ratione concinerent, nam differentia minutior in terminationibus ex antea expositis facile diiudicari poterit. Hic autem multa vocabula addere licet.

Б.

Баця, vulg. pater, Sanscr. *pītri*, Nom. *pīā*. In hoc quidem vocabulo permutationem literarum *b* et *p* licitam esse duximus, quoniam prima huius vocabuli litera in diversis eiusdem radice dialectis diversimode pingitur, cf. Germ. *Vater*, Angl. *father*, Pers. *peder*, cf. близъ, et плх; Burg, *πύργος*; *bibo*, *πῖω*, et multa alia. Quum autem Sanscrita vox descendat a radice *pā*, nutrire, Graeca a rad. *πῑω*, et Latina a *pa+seo* (nam *s* non esse radicale apparet ex perfecto *pa+vi*,

et nom. *pabulum*, pertinetque ad verbum substantivum *esco*), Rossicum illud eodem modo deducimus a radice *па*, (*па+сти*), pascere. Aliud vocabulum Malo-ross. *мамо*, *мяня*, pater, prorsus reddit Sanscr. *tatah*.

Богъ, in *убогъ*, Lett. *nabag*, non dives, pauper, *богатъ*, dives, opulentus, pertinet ad Sanscritum *bhogi*, *īnī*, *ī*, opulentus, a radice *bhudsch*, conservare, protegere, frui, unde descendunt *bhogavan*, fruens bonis mundanis, opulentus, et *bhogah*, opes, fructus, et *bhogini*, femina regia, Slav. *богиня*, dea.

Бодръ, *бодра*, *бодро*, alacer, vividus, animosus, Sanscr. *bhadrah*, *ā*, *am*, prosper, praestans, virtuosus, descendens a stirpe *bhad*, pp. *micare*, unde 1, *lucere*, 2, transl. *lucere* fortuna, prosperum esse, uti radix Slavica *бод*, *босни*, *бодими*, pp. *micare* cornubus, aculeo, al. i. e. *pungere*.

Боязнь, f. metus, (haud formationis sed originis ratione) refert Sanscr. *bhaja* n. *bhih* f. *bhīti* f. *bhījā* f. metus, a radice *bhi*, боямися (intens), Lett. *bih*, Inf. *biht*, timidum esse, *bihtees*, timere. Trahe huc etiam Sanscr. *bhīschana* n. terror, coll. Lett. *bihja-schana*, metus. Porro habe боязненный, timidus, Sanscr. *bhajah*, *ā*, *am*, terribilis, fearful, dreadful, cf. Lett. *bihjigs*, timidus.

Братъ, frater, Sanscr. *bhratri*, Nom. *bhratā*.

Бровь, supercilium, Sanscr. *bhruh*, f. Slavicum бровь aulem ponitur pro бро+ъ, nam бро est status absolutus, ь aulem (loco ъ) signum Nominativi, uti Sanscritum *h* in *bhrāh*. Vid. p. 21. 1).

В.

Вода, f. aqua, Lett. *uhdens*, Sanscr. *uda*, *udam*, n. unde Latinorum *udor*, *udus*. Unda autem magis accedit ad radicem Sanscritam *und*, humectare, cf. *inundare*. De prosthetico в vide *Dobr.* p. 43.

Вдова, vidua, Sanscr. *vidhava*, compositum ex *vi* sine, et *dhava* maritus: femina sine marito, безмужная.

Велій, велия, велие, magnus, Sanscr. *baljah*, *ā*, *am*; alteri formae nimirum simpliciori *balah*, *ā*, *am*, responderet Slavice велъ, а, о, quod nescio an inveniat. Quum autem litera Sanscrita *b* aequet 1) *o*, cum qua frequentissime permutatur, et 2) *o*, huc trahendum est etiam болій, maior, a rad. бол — cf. большій adiect. comp. magnus.

Вѣдѣніе, (св), n. doctrina, scientia, San. *vedanam*, n.

Вѣдунъ, magus, (p. vir sapiens), Sanscr. *vedan*, sapiens, ex *vedant*, prout Slav. ex вѣдомъ? Aliud *vidha*, forma, m. f. regula, prorsus diversum est, descenditque a radice *vidh*, regere.

Вѣтръ, вѣтеръ, m. ventus. Radix huius vocis latet in вѣ, вѣти, spirare, *veh*+en. A radice Sanscrita *vā*, ire, movere spec. de vento, formatur *vaja*, m. *vati*, m. et *vatri*, m. ventus. Aliud vocabulum m. *vidārah*, inundatio, diffissio, alienum est, derivatur enim a praep. *vi* et *dri*, dividere, diffindere = Slav. выдраніи, evellere, unde oritur выдираніе, n. evellendi actus, evulsio, Sanscr. *vidaranam*, n.

Весь, вся, все, omnis, iam fuit relatum inter nomina, Sanscr. *viśāh*, *ā*, *am*, Lett. *wiss*, quod grammatici Indici derivant a radice *vis*, intrare, unde

oritur *vesah*, domus, quod nescio an conferri possit cum Slavico *вещь*, vicus. Всякій autem, omnis, constat ex adiect. *вещь*, et terminatione adiectiva *акъ*, scribendumque proprie esset *весьякій*, cf. *весьякому*, Chrestom. p. 248.

Выдра, vipera, Lith. *udra*, S. *udra*.

Г.

Гарь, f. odor rei adustae, a radice *гар*, гор—urere; hodie dicitur *гортью*, sed invenimus *crapаю*; *возгарахуся* Chrestom. p. 143. Sanscr. *khara*, m. n. fervor, et ad. *kharah*, a, am, cf. Slav. Part. *горай*, et *горячій*, fervidus.

Горà, f. mons, Sanscr. *giri*, m.

Гатздо, nidus. Horum vocabulorum originem ex sola lingua Indica eruere licet. Illud *r* enim ab initio additamentum mere euphonicum esse videtur. Descendit enim, prout antea monuimus, a *ni*, in, et *dhā*, Slav. *дѣ*, ponere, recipere, sicque *nidhi*, nidus, denotat *receptaculum* avium etc.

Annot. *Ni* significare *in*, ex his elucet: 1) omnia verba et nomina eo composita significationem praepositionis *in* exigunt, inde patet cur *ois*, intrare, cum *ni*, haud mutet significationem. Porro cf. Sanscr. *nijam*, *inhibere*; *einhalten*; *nimisch*, *innuere*; habet etiam vim negandi, uti Latinorum *in*, e. g. *nierit*, non esse, desinere, cf. Slav. *нѣсми*, non sum, cohaeret enim sine dubio cum *na*, non, literae radicalis *n* ratione. Cf. Latin. *infectus* 1) *angethan*, 2) *ungethan*.

Говядо, n. pecus bovinum, vocabulum sine dubio compositum; primum membrum a *rov* deducitur, quod in lingua Lettica separatim superest in vocabulo *gov*+s,

vacca, Sanscr. *gau+s*. Contulimus autem illud **ро-
вядо** (pro **ровендо** cf. p. 60.) cum Sanscr. *govrin-
dam*, n. opulentia in bovis, a *gō*, bos, et *orinda*,
multitudo.

Грудь, fem. pectus, Sanscr. *krōda*, f. (?)

Гусь pro **гонсь**, anser, Sanscr. *hansah*.

Д.

Дань, f. tributum, a radice **да**ни, dare, Sanscr. *danam*, n. donum, donatio; melius quadrat Slav. **дая-
ние**, et formationis ratione etiam **дарение**, a radice
ауда **дар**.—**Дамель**, dator, Sanscr. *datri*.

Дверь, f. porta, Sanscr. *dvar*, f. a verbo *dori*,
tegere, sive tenere. *Dvaram*, n. autem, Angl. a gate-
way, passage, propius accedit ad Slav. **деоръ**, aula.
In lingua Indica habes etiam *dvarasthā*, portitor,
Thuersteh+er. Cum Slav. **дверникъ**, Dobr. 76. ostiarius,
melius conferas Sanscr. *dvarikah*.

Деверь, frater mariti, levir, Lett. *deeveris*, Sanscr. *deori*,
et *devaras*, ubi praesertim denotat fratrem ma-
rito minorem. Derivant autem a radice **ди**о, ludere,
unde haud incommode derivaris Slavica **дѣтя**, **дитя**,
infans, i. e. *ludens*; **дѣва**, virgo.

Debbes Lett. coelum, est Sanscr. *divas*, et *de-
ews*, deus, Indic. *devas*.

День, **днь**, m. dies, Sanscr. *dina*, m. n. ortum
a radice **ди**, destruere, quippe qui noctem destruat.

Десный, dexter, *δεξιός*, Sanscr. *dakschinah*, *ā*,
am, a verbo *daksch*, prosperare, incrementum.

Доля, f. pars, portio, Sanscr. *dala*, n. a ra-
dice *dal*, dividere.

Древо, euph. pro дре+о, n. arbor, Sanscr. *dru*, m. lignum, cf. древа pl. ligna.

Дурманъ, *datura stramonium*, nomen plantae, compositum ex дуръ et манъ, Sanscr. *durmanah*, pravum animum habens, Graec. *δυσμενής*, eodem modo formatum, quo Sanscr. *durālabhas*, difficilis caplu, Graec. *δύσληπτος*.

Духъ, m. spiritus, derivatur a verbo дыю, spiro, et refert Sanscr. *dhukah*, m. ventus, spiritus, derivatum a stirpe *dhu*, movere, agitare (de vento).

Дымъ, m. fumus, Lett. *duhmi*, ab eodem stamine pullulat, prout apparet quoque ex Sanscr. *dhumah*, m. et Graeco *θυμός*, a verbo *θύω*, Aeol. *φύμος*, fumus.

Дщерь, дщи, Ross. дочь, filia; дщерь autem contractum est ex дъщерь, Sanscr. *duhitri*, N. *duhita*, quod derivatur a radice *duh*, до+амн, mulgere i. e. quae (mamam) *sugit*, Gram. Cr. p. 96.

Дѣятель, qui aliquid facit, actor, Sanscr. *dhatrī*, conditor.

Ж.

Жена, femina, Sanscr. *dschani*, Boh. *žena*, Pers. *zen*, derivatur a verbo *dschan*, gigni, procreari; ab eadem radice descendunt Latin. *genitor*, Sanscr. *dschanitri*, et *genitrix*, Sanscr. *dschanitri*.

Желѣзо, n. Pol. *żelazo*, ferrum, vox sine dubio composita. Quae ex Slavico quum sufficienter explicari nequeat, ad Indos recurramus necesse est, ubi ferrum appellatur *siladscham*, n. i. e. in rupe natum metallum. Antea putaveram, illud *ѣзо* idem esse cum Sanscrito *ajas*, n. ferrum.

Живѣ, vivus, Lett. *dsihw̄s*, Sanscr. *dschivah*, et subst. *dschiva*, vita, Lett. *dsihwe*.

3.

Заяць, lepus, Sanscr. *sasah*, m. quod derivatur a radice *sas*, exsilire, incedere exsiliendo, subsultim, aptum leporis epithetum.

Звонѣ, sonus, Lett. *swans*, Sanscr. *svanah*, s, m.

Звонитѣ, Part. sonitus, Sanscr. *svanitah*.

Зима, f. hiems, Sanscr. *hima*, n. rigor; зимный, ая, ое, hiemalis, Sanscr. *himjah*, ā, am.

Знашокъ, qui rem novit, der Kenner; cf. Sanscr. *dschnatri*, quod Slav. reddendum fuisset знатель; nescio an inveniat.

Знаніе, n. notitia, Sanscr. *dschnanam*, n.

И.

Иго, Lett. *juhgs*, iugum, a radice юз, uti Sanscr. *juga*, n. par, et m. iugum, a verbo *judsch*, iungere. Radix autem Sanscrita porro reperitur in Sanscr. *sanjudsch*, Slav. союзный; *sanjugah*, m. coalitio, Slav. союзъ, m.

К.

Колѣно, 1) genu, Pol. *kolano*, 2) tribus, familia; cf. Sanscr. *kalam*, n. 1) corpus, 2) tribus, familia, et *kuljam* os, ossis, Lett. *kaul+s*; колія autem, fossa, aquaeductus, est Sanscr. *kulja*, fossa, aquaeductus, flumen.

Краль, Ross. король, rex, num cohaeret cum Sanscr. *karalah*, magnus, terribilis, fem. *karalā*, Slav. краля, regina?

Л.

Легокъ, ка, о, (adiectivum ex forma prima лег— et suffixo ок formatum) levis, Sanscr. *laghu*, a radice *lagh*, ire, *properare*.

Любы, любовь, f. amor, Sanscr. *lobha*, m. adiect. Sanscr. *lobhjah*, а, ам, est Slav. любый, любая, любое, acceptus, gratus.

М.

Маль, а, о, parvus, paucus, Sanscr. *malah*, ā, ам, niggardly, miserly; Sanscr. *malinah*, nā, нам, Slav. малень—кй, ая, ое.

Маши (de hac forma Nominativi vide supra p. 19.), mater, Sanscr. *matā*, stat. abs. *matri*, quod derivant a radice *man*, venerari, sed melius a *mā*, creare, Bopp. Gr. Cr. p. 95.

Adhibetur autem Letticum *mahte* prout Persicum *madeh* ad designandum genus femininum animalium e. c. *wilka mahte*, lupa, Pers. *ghuerghi madeh*.

Медъ, m. (Lett. *meddus* 1) mel, 2) methum) mel; potus suavis ex melle, vinum melleum, Sanscr. *madah*, m. derivatum a radice *mad*, esse ebrium, ita ut медъ proprie significet *potus inebrians*. Huc etiam pertinet Sanscr. *madhu*, n. 1) vinum, Graec. μέθυ, 2) mel; *madhu*, suavis, melleus, Slav. медовый, pro медо+ый. In utraque lingua similem in hoc vocabulo componendi modum observamus, Sanscr. *madhupah*, mel bibens, est apis, et Slav. медвѣдъ, mel noscens: ursus.

Междный, нал, ое, medius, Sanscr. *madhjah*, ā, am. De ж euphonico inserto constat. Adde praep. между, inter.

Мужъ, vir (pro мойжъ), Pol. *mąż*, Sanscr. *manuschjah*. Origo latet in radice *man*, cogitare, quare мужъ est *cogitans*. Cf. Pal. *manusso*.

Мудрый pro мондрый, Pol. *maḍry*, Sanscr. *mandarah*, ā, am, lentus, gravis, socors, a radice *mad*; inde мудрый, sapiens, proprie vir gravis; cf. мудреный, 1) *sagax*, *difficilis*, *gravis*, (de animo et pondere), et мудрость, 1) *sapientia*, *prudentia*, 2) *difficultas*.

Мясо, n. pro менсо, Pol. *mięso*, caro, Slav. *mansam*, n.

Мѣсяцъ, m. luna, mensis, Sanscr. *masah*, m. luna, mensis, a radice *mas*, metiri.

Н.

Nabba, Lett. umbilicus, Sanscr. *nabhi*.

Небо, coelum, Sanscr. *nabhah*; form. abs. небес, Sanscr. *nabhas*.

Наръ, а, о, nudus, Sanscr. *nagnah*, ā, am. Radix est *nadsch*, pudere.

Ногà, pes. Hoc vocabulum, cuius origo obscurior est, sine dubio cohaeret cum ноготъ, m. unguis, Sanscr. *nakhah*, Afghan. *nuk*.

Ноеъ, а, о, novus, Sanscr. *navah*, ā, am.

Нощъ, ношть, пох, ortum ex нокть, Lett. *nakts*, reflectitur in adverbio Sanscrito *naktam*, nocte, ночю.

Носъ, *nasus*, m. Sanscr. *nasā*, f.; *nasjah*, ā, am, Slav. носовый pro носо-ый.

Низъ, *pars inferior*, Sanscr. *nitschah*, ā, am, *humilis*, *brevis* etc. Adiect. *nitschakah*, Slav. низокъ, *humilis*.

C.

Огнь, *ignis*, Sanscr. *agniḥ*, s, Lett. *ugguns*, m.

Око, n. du. f. очи, pl. очеса, *oculus*, Sanscr. *ak-schi*, n.

Овца, f. *ovis*, Sanscr. *aviḥ*, s, m. Lett. *avš*.

II.

Панъ, *dominus*, Polonis *usitatum*, nescio an *conferri* possit cum Sanscr. *bhanuh*, *dominus*, *princeps*.

Потолокъ, *deminut. tectum conclavis*, Sanscr. *patalam*, n. *tectum*.

Печел, *femina pistoris*, Sanscr. *patschā*, fem. *coquens*. Пещъ, *furnus*, Sanscr. *patschi*, *ignis*.

Пятакъ pro пеншакъ, *quinarius*, Sanscr. *pant-schakah*, id.

Пшица, *avis*, пшенецъ, пшищъ, *avicula*, quod *indicat* thema fuisse пшен s. пшени, Lett. *putn+s*, Sanscr. *patan*, nimirum *Participium* radicis *pat*, *cadere*, labi, quasi animal *labens*, *volans*.

Путь, m. *callis*, *via*. Vocabulum Sanscritum m. *patha*, *via*, *oritur* a radice *path*, *ire*, *incedere*, Graec. *πατεῖν*, inde *πάτος*, Angl. *path*. Illud *путь* ita *scribi* pro *пониъ*, supra *monuimus* p. 61. Porro Sanscr. *pathikah*, *viator*, simile est Slav. *пушиикъ*; et adiect. *pathjah*, ā, am,

aplus, idoneus, utilis, refert Slav. пушый, нал, кое,
1) viatorius, 2) aplus, idoneus.

P.

Ревъ, m. rugilus, Sanscr. *ravaḥ*, vociferatio etc. a *ru*, q. v.

Рудъ, 1) aes, 2) sanguis. Sanscr. *rudhiram*, n. sanguis, a radice *rudh*, obstruere.

C.

Сердце, n. Lett. *firds*, Sanscr. *hrid*, n. Goth. *hairto*.

Сесипра, soror, Sanscr. *svasri* pro *svastri*.

Сесиприничъ, sororis filius, Sanscr. *svastrijah*; сесипрична, filia sororis, Sanscr. *svastrijā*.

Смерть, f. mors, ex с+меръ, съмъръ, Sanscr. *mritih*, f. cf. Lett. *mirschana*, das Sterben.

Съ, со, сои, Sanscr. *saṃ*, *sa*, *saha*, praepositio iam antea nostras experta curas. Hic vero liceat addere composita.

Сниманіе, n. (a сои et ем), ablatio, Sanscr. *san-jamanam*, n. restraining, checking.

Sanorittah Sanscr. involutus, covered, a *saṃ* et *orit*, refert Slav. завернуъ, involutus, a praep. за et вери (вершѣи). Nescio tamen an за pertineat ad Sanscr. *saṃ*.

Съвѣсть, f. pro совѣд+тъ, an pro совѣд+сть? conscientia, Sanscr. *sanoittih*, fem. intellectus, cf. et *savedah*, consciousness.

Съставъ=соста+ъ, m. compositio etc. Sanscr. *sansthā*, f. status, forma etc.

Состояніе, n. status, Sanscr. *sansthanam*, n. forma, compositio, conditio, status.

Существенный, а суще=соче, et ственный, interposito в pro сть=енный, wesentlich, Sanscr. *sat-toasthah* adie. a Partip. *sat* pro *sant* cum suff. *tva*, et add. *sthā*, in primario (puro) statu stans, remanens.

Смопленіе, n. colliquefactio, das Zusammenschmelzen, cf. Sanscr. *santāpanam*, n. combustio, afflictio.

Содѣліе, compositio, i. e. actio componendi, faciendi, agendi, Sanscr. *sandhanam*, compositio, combinatio etc.

Сонъ, m. (cf. supra p. 134.) pro сонъ, Sanscr. *svapnah*, m. Lett. *supnis*.

Спаръ, а, о, senex, vetus, descendit a verbo ста, sta+re, suffixi р оpe, et proprie significat *stabilis*, per diurnum tempus stans; egregie autem convenit cum Sanscr. *sthavirah*, ā, am, senex, vetus, a radice *sthā*, et suffixo *r*.

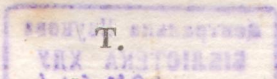
Стояніе, statio, Sanscr. *sthānam*, locus.

Стоянный, stabilis, Sanscr. *sthājin*.

Суша, terra (exsiccata), Sanscr. *suscah*, siccitas, foramen in terra (a calore), fem. *suschi*.

Sun+s Lett. canis, Sanscr. *sunas*, m.

Сынъ, filius, Sanscr. *sunuh*, a radice *su*, pro-creare i. e. gnatus.

Тѣма, tenebrae, caligo, Sanscr. *tamih*, et *tamā*, пох; темность, темномъ, id. Sanscr. *tamisrā*, f. пох obscura.

Тонкій, ая, ое, (thema мон) tenuis, adiectivum derivatum a rad. мон, моними, extendere, uli adiect. Sanscr. *tanu*, a rad. *tan*.

Тугій, про монгій, Pol. *tegy*, intensus, oritur a radice Sanscr. aucta *tandsch*, to streighten, Slav. мар.

Туга=шонга, f. angor, moeror, Sanscr. *tang-kah?*, id.

У.

Угль, про онгль, m. carbo, Sanscr. *anggarah*, cf. p. 61.

Я.

Яденіе, actio edendi, cibus, Sanscr. *adanam*, n. cibus.

Япровъ, япры, femina fratris mariti, Sanscr. *ja-tri*; япровъ autem scribitur ita ex legibus euphonicis loco япръ+ъ.

Х.

Ходъ, incessus, про содъ, vocali ь originali (in шъу) corroborata in о, discessus, Sanscr. *sādah*, decay, perishing, cf. p. 98.

Центральна Наукова

БІБЛІОТЕКА ХЛУ

Інв. №

193666

